Gemeente Meppel

Raadsvoorstel

Agendapunt	Vertrouwelijkheid	Datum vastgesteld	Registratienummer
[door griffie]]	Openbaar	[college/Agenda'cie]	3658771

Onderwerp

Oprichten Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio Drenthe

Voorgesteld raadsbesluit

1. Toestemming te verlenen aan het college om de Gemeenschappelijke regeling Jeugdhulpregio Drenthe aan te gaan.
2. In te stemmen met de Begroting 2027 *Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio Drenthe* , onder voorbehoud dat de gemeenschappelijke regeling daadwerkelijk wordt opgericht.
3. Te bepalen dat de beslispunten 1 en 2 geëffectueerd worden als alle 12 Drentse gemeenten die samen de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio Drenthe gaan vormen hiermee hebben ingestemd.

Inleiding en context

De ontwikkelingen in de jeugdzorg vragen landelijk aandacht. Er zijn steeds meer jeugdigen die een beroep doen op (specialistische) jeugdzorg. Dat is niet alleen een zorgprobleem, maar legt ook een beslag op beschikbaarheid van voldoende hulp en op de financiële middelen.

Er is daarom een landelijke Hervormingagenda 2023-2028 opgesteld. Dit is een resultante van jarenlange afstemming tussen rijk (ministerie) en gemeenten (o.a. via de VNG). Als onderdeel van deze agenda is er een 'Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg' vastgesteld. Gemeenten zijn op grond van deze wetgeving verplicht om per 1 januari 2027 regionaal samen te werken bij de inkoop en organisatie van specialistische jeugdhulp. Deze wet schrijft voor dat bepaalde zorgvormen vanuit de Jeugdwet door gemeenten gezamenlijk moeten worden ingekocht via wettelijk vastgestelde jeugdhulpregio's. De Jeugdhulpregio Drenthe is één van die vastgestelde regio's. De lichte vormen van jeugdhulp mogen wel lokaal worden ingekocht. De gemeente Meppel heeft ervoor gekozen om deze samen met 8 andere Drentse gemeenten voor de jaren 2028 en 2029 in te kopen via de GR JHRD. Daarmee wordt tijd gekocht om te bepalen welke vorm ze daarvoor kiezen. Zo kan er gekozen worden voor voortzetting van de huidige "Open House" constructie of voor bijvoorbeeld een taakgerichte inkoop met minder aanbieders. Ook de schaalgrootte is nog een voorliggende keuze. Zo kan Meppel er voor kiezen om de inkoop van de lichte jeugdhulp zelf te doen. Assen en Hoogeveen/De Wolden kiezen daar nu al voor, of Meppel kan er voor kiezen om deze inkoop samen met een andere gemeente te organiseren en in te kopen.

De voorliggende regeling is tevens een vervolg op het analyserapport 'Omarm de complexiteit', waarover de gemeenteraad in november 2022 is geïnformeerd en waarin is gesignaleerd dat de huidige samenwerking in de jeugdhulp versnipperd, onduidelijk en kwetsbaar georganiseerd is. De bestuurlijke ambitie in Drenthe is sindsdien gericht op het gezamenlijk verbeteren van de toegankelijkheid, kwaliteit en organisatie van jeugdhulp voor kinderen, ouders en professionals.

Om deze samenwerking structureel te borgen, wordt een Gemeenschappelijke Regeling (GR) Jeugdhulpregio Drenthe ingericht. Deze GR neemt de jeugdhulp taken over die momenteel door het Prestatie Management Team zuid-Drenthe (PMT), de Noord- en Midden Drenthe Samenwerking (NMD) en het Regioteam Jeugdhulpregio Drenthe voor de twaalf Drentse gemeenten worden uitgevoerd.

Toelichting op de 3 betrokken samenwerkingsverbanden:

- *Prestatiemanagement Team (PMT)*: een samenwerking tussen de gemeenten Meppel, Westerveld, Hoogeveen, De Wolden, Emmen, Borger Odoorn en Coevorden op het gebied van jeugdhulp.
- *NMD-samenwerking (NMD): samenwerking tussen de noord- en midden Drentse gemeenten: Aa en Hunze, Assen, Noordenveld, Midden-Drenthe en Tynaarlo.*
- *Jeugdhulpregio Drenthe (JHRD)*: een samenwerking van de 12 Drentse gemeenten. Sinds 2023 heeft de JHRD mandaat gekregen voor een aantal opdrachten (o.a. sluitend zorglandschap), deze worden uitgevoerd door het regioteam van de JHRD.

Het Bedrijfsplan en de Begroting 2027 van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio Drenthe zijn opgesteld in lijn met de concepttekst van de Gemeenschappelijke Regeling die eind 2025 in de gemeenteraden voor zienswijzen is voorgelegd en waarop gemeenteraden zienswijzen hebben ingediend.
Bij de zienswijzen is door enkele gemeenteraden (niet Meppel) aangegeven dat zij, voordat zij formeel toestemming kunnen geven aan het college om de Gemeenschappelijke Regeling op te richten, een besluit willen nemen over het Bedrijfsplan, de Begroting en de Meerjarenbegroting van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio Drenthe.
Meppel heeft een zienswijze ingediend met betrekking tot de besluitvorming zoals deze was opgenomen in artikel 8 van de concept-regeling. De zienswijze luidt als volgt:
Het in artikel 8, lid 3, opgenomen unanimiteitsvereiste komt in de praktijk neer op een vetorecht. Dit staat haaks op het bestuurlijke uitgangspunt dat de deelnemende gemeenten vooraf hebben vastgesteld. Het hanteren van unanimiteit op deze onderdelen kan leiden tot vertraging, stagnatie van besluitvormingsprocessen of zelfs tot onwerkbare situaties. Deze constructie sluit niet aan bij de ambitie om via de gemeenschappelijke regeling effectief en efficiënt te kunnen opereren. Een illustratief voorbeeld is een besluit over het ontslag van een lid van het Dagelijks Bestuur, dat tevens lid kan zijn van het Algemeen Bestuur. In de huidige opzet zou dit lid zelf mogen meestemmen over zijn of haar eigen ontslag, wat bestuurlijk onwenselijk is. Voorstel Wij stellen voor om het unanimiteitsvereiste in artikel 8, lid 3, te heroverwegen. Unanimiteit zou daarbij niet de standaard moeten zijn, maar een uitzondering, uitsluitend van toepassing wanneer de aard van het besluit dat rechtvaardigt. Voor overige besluiten stellen wij voor om te werken met besluitvorming op basis van een gewone meerderheid (de helft plus één) of, waar passend, een gekwalificeerde meerderheid (twee derde van de stemmen). Het belangrijkste is dat er een werkbare vorm van besluitvorming ontstaat, waarin recht wordt gedaan aan individuele meningen zonder dat dit de slagvaardigheid van het bestuur belemmert.

De regeling is daarop als volgt aangepast:

Artikel 8 Het derde lid is aangepast in die zin dat voor de meeste besluiten een meerderheid van stemmen nodig is in plaats van unanimiteit. Zodoende kunnen besluiten niet geblokkeerd worden door één deelnemer. Hiermee verwerken we de reactie als bedoeld onder b van de raadsbrief. De besluiten genoemd onder e. en f. in de oude tekst ten aanzien van toetreden en wijzigen van de regeling zijn geschrapt. Die besluiten zijn namelijk niet aan het AB van de GR maar aan de colleges van de deelnemende gemeenten.

Met het voorleggen van deze documenten geven de Drentse colleges uitvoering aan deze zienswijze. Tegelijkertijd met deze documenten ligt de definitieve tekst van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio Drenthe voor ter besluitvorming. Beide besluiten zijn aan elkaar gekoppeld.

Beoogd effect

Met het instellen van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio Drenthe beogen gemeenten de beschikbaarheid, continuïteit en kwaliteit van specialistische jeugdhulp duurzaam te waarborgen. Door taken rond inkoop en regionale samenwerking te bundelen, ontstaat meer samenhang, duidelijkheid en slagkracht in de uitvoering. Tegelijkertijd wordt de samenwerking voor gemeenten, aanbieders en andere betrokkenen eenvoudiger en overzichtelijker georganiseerd. De GR draagt daarmee bij aan een toekomstbestendige inrichting van de jeugdhulp, waarin gemeenten gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen en beter in staat zijn om in te spelen op ontwikkelingen en uitdagingen binnen de jeugdzorg.

Toelichting en argumenten

1.1 Voordat het college kan besluiten de Gemeenschappelijke regeling Jeugdhulpregio Drenthe aan te gaan is toestemming van de gemeenteraad vereist.
De gemeenteraad wordt nu gevraagd toestemming te geven voor het vaststellen van de Gemeenschappelijke regeling Jeugdhulpregio Drenthe. Wettelijk kan deze toestemming alleen worden onthouden vanwege strijd met het recht of strijd met het algemeen belang (artikel 1 lid 4 en 5 van de Wgr).

1.2 In het najaar van 2025 zijn alle gemeenteraden van de deelnemende gemeenten in de regio Drenthe in de gelegenheid gesteld zienswijzen in te dienen op de ontwerpregeling Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio Drenthe.
Een aantal gemeenten, waaronder Meppel, hebben van deze gelegenheid gebruik gemaakt en hebben zienswijzen ingediend tegen deze ontwerpregeling. Deze zienswijzen zijn verwerkt in de voorliggende regeling. Deze wijzigingen zijn in bijlage 2 van de Gemeenschappelijke regeling Jeugdhulpregio Drenthe opgenomen.

1.3 Met het aangaan van de voorliggende gemeenschappelijke regeling wordt opvolging gegeven aan de 'Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg'.

1.4 Met het aangaan van de voorliggende gemeenschappelijke regeling wordt opvolging gegeven aan de aanbevelingen uit het rapport 'Omarm de complexiteit'.

1.5 De voorliggende tekst van de Gemeenschappelijke Regeling (bijlage 1) is tot stand gekomen via een breed en gedegen proces met betrokkenheid van relevante deskundigen en stakeholders.
Bij de totstandkoming van de Gemeenschappelijke Regeling zijn juristen, financials en vertegenwoordigers van betrokken organisaties zoals NMD en PMT intensief betrokken geweest. Daarnaast hebben ook gemeentesecretarissen en andere sleutelpersonen (o.a. beleidsadviseurs, managers) bijgedragen aan het proces, de inhoud en afwegingen. Het proces is zorgvuldig doorlopen, inclusief een zienswijzeprocedure, waardoor ervan uitgegaan mag worden dat de regeling inhoudelijk goed doordacht, juridisch correct en financieel onderbouwd is.

1.6 De unaniem aangenomen motie is waar mogelijk vertaald in de stukken behorende bij het advies aan de gemeenteraad om het college toestemming te verlenen om de GR JHRD aan te gaan.
In de raadsvergadering van 25 september 2025 unaniem aangenomen motie van het CDA, SteM, VVD, D66 en PvdA - “Kaders meegeven oprichting Jeugdhulpregio Drenthe” is het college opgeroepen om:
1. ervoor te zorgen dat de gemeenteraad actief en inhoudelijk geconsulteerd wordt bij het opstellen van de regiovisie; Dit is gedaan en de regiovisie is inmiddels vastgesteld.
2. bij de verdere uitwerking voor de inkoop van (hoog)specialistische jeugdhulp nadrukkelijk rekening te houden met de oriëntatie van Meppel op de regio Zwolle; Het inkopen van specialistische jeugdhulp buiten de provinciegrenzen van Drenthe blijft mogelijk en noodzakelijk.
3. hierbij ook afspraken te maken over de verantwoordelijkheden van de individuele gemeente aangaande de kwaliteit van de jeugdhulp ten opzichte van de JHRD, zodat inwoners weten waar ze terecht kunnen bij klachten, incidenten of problemen met aanbieders; Deze afspraken worden uitgewerkt in de Drentse uitvoeringsagenda op de regiovisie.
4. bij het maken van afspraken over kostenverdeling aan te sturen op een verdeling op basis van daadwerkelijke kosten om gemeenten te stimuleren lokaal in te zetten op preventie en normalisatie in plaats van opschaling naar specialistische jeugdhulp ingekocht via de JHRD; Bij de verdere uitwerking van de regionale afspraken stuurt het college op een kostenverdeling op basis van daadwerkelijke kosten.

2.1 De begroting 2027 sluit aan bij de Gemeenschappelijke regeling Jeugdhulpregio Drenthe.
De begroting van de GR is realistisch met een compacte organisatie als basis. Verdere toelichting op de begroting staat beschreven onder ‘financiën’ verderop in dit voorstel.

3.1 De raad stemt alleen in met de beslispunten 1 en 2 als de andere Drentse gemeenten hier ook mee instemmen.
Dat betekent dat wanneer er één of meerdere gemeenten in Drenthe besluiten niet in te stemmen, het besluit van Meppel ook komt te vervallen.

Kanttekeningen en alternatieven
1.1 De oprichting van een gemeenschappelijke regeling (GR) voor de inkoop van jeugdhulp heeft gevolgen voor de PMT-samenwerking

De oprichting van de GR heeft gevolgen voor de PMT samenwerking. De taken worden overgeheveld naar de nieuwe GR.

2.1 *De begroting is gebaseerd op huidige inzichten, maar kent nog onzekerheden: subsidies vanuit het Rijk zijn nog niet volledig bekend, toekomstige keuzes (zoals deelname aan lichte jeugdhulp vanaf 2028) kunnen invloed hebben op de kosten*

Het is een eerste begroting die wordt opgesteld. Het is op dit moment nog niet duidelijk welke processen en systemen gestroomlijnd kunnen worden door regionaal samenwerken en welke financiële effecten dat heeft. De begroting wordt via de reguliere procedure vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de GR nadat deze opgericht.

3.1 Besluitvorming afhankelijk van andere gemeenten: alle 12 gemeenten moeten instemmen

De GR kan pas worden opgericht als alle gemeenten hebben besloten.

Financiële middelen en effecten

Begroting 2026

Op dit moment (2026) wordt de dekking voor de taken die vanaf 2027 onder de GR gaan vallen gehaald uit verschillende stromen:

- Bijdrage aan JHRD
- Bijdrage aan PMT
- In natura formatie
- In natura staf-advies
- Overig: arbeidsvoorwaarden, opleiding, huisvesting, ICT etc.

Begroting 2027

Vanaf 2027 wordt in één bedrag alle kosten van de GR Jeugdhulpregio Drenthe doorbelast. Hiermee ontstaat meer transparantie in de kosten die met deze taken gemoeid zijn. De begroting 2027 bestaat uit een aantal onderdelen:

- Een begroting van de organisatie (waaronder personeelslasten, ICT, huisvesting)
    - Als onderligger een aparte begroting met de kosten van formatie (aansluitend op bedrijfsplan).
    - De inzet voor lichte jeugdhulp is apart inzichtelijk gemaakt
    - Inclusief incidentele kosten om de organisatie op te kunnen richten
    - Frictiekosten
- Een begroting van de specifieke opgaven van het Regioteam

De Begroting is gedetailleerd opgesteld. Het doel daarvan is dat duidelijk is welke kosten er waarvoor gemaakt moeten worden.

Verdeelsleutel

Voor de verdeelsleutel sluiten we aan bij de meicirculaire T-2. Die verdeelsleutel wijkt af van de huidige verdeelsleutel van de jeugdhulpregio. Dit heeft ermee te maken dat de gebruikte verdeelsleutel de afgelopen jaren niet meer geactualiseerd is. Voor Meppel betekent dit een verandering van 6,9% naar 7,4%.

Gevolg gemeente Meppel

Uitgangspunt is dat de GR voor inkoop van specialistische jeugdzorg niet duurder mag zijn dan de huidige vorm van inkoop. Op basis van de verdeelsleutel komen de verwachte kosten voor Meppel in 2027 neer op € 474.000. Hoewel de kosten van de totale GR niet hoger zijn (naast de reguliere indexering) is de bijdrage van de gemeente Meppel € 53.500 meer dan in 2026.

Dit wordt veroorzaakt door:

- Verhoging van ons aandeel in de verdeelsleutel van 6,9% naar 7,4%.
- Reguliere indexering van de kosten (op basis van OVA) van 3,59%
- Incidentele kosten voor de oprichting van de GR

Integrale afstemming

Financial Sociaal Domein
Juridisch Sociaal Domein
HR Sociaal Domein

Communicatie en participatie

De communicatie rondom de oprichting van de GR Jeugdhulpregio wordt verzorgd door de Jeugdhulpregio Drenthe en de PMT samenwerking.
Het college heeft in het kader van de oprichting van de GR de ondernemingsraad om advies gevraagd over de mogelijke personele en organisatorische consequenties.
De Adviesraad Sociaal Domein is niet betrokken bij de oprichting van de GR, omdat de adviesraad niet gaat over bedrijfsvoering. De adviesraad is wel betrokken geweest bij de besluitvorming rondom de regiovisie, die als onderlegger fungeert voor de werkzaamheden van de GR.

Uitvoering / vervolgproces

De GR jeugdhulpregio zal per 1 januari 2027 in werking treden.

Bijlagen

1. Definitieve tekst Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio Drenthe
2. Concept begroting 2027
3. Bedrijfsplan
4. Verdeelsleutel

Achterliggende stukken

Ingediende zienswijze gemeente Meppel

Burgemeester en wethouders,

de secretaris,	de burgemeester,
A.J. Kastelein	A. Maathuis